

Arwahlaryň meýlisi / mistiki hekaýa

Category: Kitapcy, Mistika we fantastika

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Arwahlaryň meýlisi / mistiki hekaýa ARWAHLARYŇ MEÝLISI

Haçan-da kakam bu hekaýaty gürrüň berip başlasa, onki süňňüm saňňyl-saňňyl edýär. "Allajan, meni arwahlara bir sataşdyrmaweri" diýip, içimden dileg edip başlaýaryn. Düýn bize daýzam görme-görşe geldi. Agşamlygymyzy edinenden soň kakam, ejem we daýzam üç bolup çay içýärdiler. Olar bolup geçen wakalary ýatlaýardylar. Gürrüň aýlanyp-dolanyp jyn-arwahlara, hüýr-perilere gelip diredi. Onsoň kakamam öz gözi bilen gören "arwahlaryň meýlisini" gürrüň berermen boldy. Ýañam aýdyşym ýaly, kakamyň bu hekaýaty diýseň gorkunç

bolandygy sebäpli, derrew ýorganymy başyma büräp ýatdym. Kakam meniň bolşuma loh-loh güldi-de "arwahlaryň meýlisini" gürrüň bermäge başlady:

– Ýaňy öýlenen wagtlarymdy. Güzeran aladasy bilen başagaý bolup mellegime oňly seredibem bilemokdym. Bir gün wagt tapyp mellege bardym welin, üzüm şahalarynyň mazaly uzandygyny gördüm. Hatda diken agaç direglerimden iki garyş dagy geçip gidipdir. Üzüm şahalaryny haýdan-haýdan bejerişdirmek gerekdi. Mellege gatnap başlan dördünji günümiň agşamy az-owlak ýagyş sepeledi. Hamala üzümlerem ýagyşa garaşyp duran ýaly belli-beter uzadylar. Agralyp başlan üzüm hoşalary hem şahalaryndan sallanşyp, wagtynda şahalaryň aşagyna direg goýmandygym üçin maňa nägilelik bilen bakýan ýalydylar. Ertire çenli şahalaryň arasyny çyrpyşdyryp, arassalamasam, soň özüme-de, dalbarlarda kyn bolar diýip pikir etdim.

Şahalary direge daňmak üçin ýüpi az alan ekenim. Ikindinara ýüpüm gutardy. Şahalary daňşdyrmak üçin ýüp almaga gitmekçi boldum, bazarda-da bir dalbary daňar ýaly ýüp galan ekeni. Bazardan çykyp yzyma gelýänçä iňrik garaldy. Näme etmeli?

Köp pikirlenip wagt ýitirip durman tut, güjüm we söwüt agaçlarynyň şahalaryny pudaşdyrdym. Olary pudap tertipleşdirýänçäm çay içesi salym geçipdi. Üzüm şahalaryny daňşdyrmak üçin alan çybyklarymy guşagyma gysdyryp üzümligiň içine girdim. Mazaly garaňky düşüp, jahan gara ýapynjasyny egnine büränsoň işimi dyndym. Gözedürtme garaňkyda el-ýüzümi ýuwup, telpegimi, çepegimi geýdim. Melleginde işläp ýören goňşulardanam hiç kim galmandy, hemmesi öýli-öýüne ýygnanypdylar. Daş-töwerekde çekirtgedir çirkeýleriň jyrryldysyndan we gurbagalaryň warryldysyndan başga ses-seda eşdilenokdy. Mellekden çykanymda ýassy namasynyň wagty golaýlaşypdy. Garaňkynyň içinde zordan ýörejek ýolumy saýgaryp bilýärdim.

Kakam daýzama tarap öwrülip sözünü dowam etdi:

– Özüňiz bilýäňiz. Biziň mellegimiziň çar tarapy gür baglyga bürenen. Uly ýola çykmak üçin men ol baglyklaryň içinden ýöremeli bolýardym. Özem agaçlaryň arasy şeýle bir garaňky, şeýle bir gorkunç... Men şonda-da garaňkynyň içinde hiç zada üns bermän haýdap barýardym. Uly ýola ýetmek üçin diňe Hemdemiň gyrymsy baglygy galypdy.

Kakamyň hekaýaty şu ýere gelende men ýorgany mäkäm üstüme çekdim. Kakam bolsa sözünü dowam etdi:

– Hemdem çörekçiniň baglygyna tarap birküç ädim ädenimde, daşrakdan ýalpyldap giden yşyga aňk bolup galdym. Garşymda gözümi gamaşyrdyp barýan ýiti şöhle bardy. Olam hiç welin, kimdir biriniň hümrüdisi, gülküsi, taňk-tuňk edip gelýän dep sesi, dutar, tanbur, keman ýaly saz gurallarynyň pessaý, ýöne ýüregiňi jigledip gidýän sesleri eşidilýärdi.

Men birsalym saňgaty bolup galdym. Baýguşlaryň höwürtgä tutunan harabalygynda bular ýaly zatlaryň barlygy hakykatdanam haýran galdyryýardy. Ýöne men şol gün ir bilenem şo ýerden geçipdim ahbetin. Ol ýerde bir meýlis guralýan bolsa bilerim-ä. Işi-güýji ýok bikär ýaş ýigitler gündiz taýýarlanandyrlarla diýip, geçip gidiberjek boldum. Men meýlisiň bolup duran yerinden aýlanyp geçjek bolup, diwaryň ýumrulyp giden bir gädiginden bökdüm... Baý-baý-oww, meýdança gündiziň günü ýaly yap-ýagty, agaçlaryň şahasyna çyralar asylypdyr, ýere ýüpek halylar ýazylypdyr...

Bir çetde ullakan galaýy semewarlar gurulypdyr. Meýdançanyň ortasynda ýüze golaý kişi döwre gurap otyr. Olar dutar, tanbur, dep, dowul çalyşyp, şady-horram bolup otyrlar.

Şol wagt olaryň biri ylgap ýanyma geldi. Ol meýlisde oturanlara bakyp, eýmenç gygyrды:

– Ynha, Öser eke hem geldi!

Meýlisde oturanlaryň hemmesi maňa tarap öwrüldiler:

– Geliň, geçiň, Öser aga. Işiňizi dyndyňyzmy?

Şol wagt olara näme jogap berenim hiç ýadyma düşenok. Sebäbi aklym başymdan uçupdy.

Olar meni çekeläp, süýräp diýen ýaly orta çykardylar. Däbe görä bir ýere gidilende oturandan soň dogadileg edilýändir. Emma olaryň dumly-duşdan üstüme ýagdyrýan soraglaryndan ýaňa doga okamak ýadymdan çyksa näme. Azajyk özümi dürsänimden soň oturanlary birläý gözden geçirdim. Olaryň köpüsini oň bir yerlerde görenime meňzetdim. Üns berip synladym welin, olary ömrümde-de duş gelmedik nätanyşlardygyny bildim. Meni diňe olaryň oňden tanyş ýaly boluşlary, adymy tutup çagyryşlary edip gelýän soraýyşlary, hatda başda size gürrüň beren üzüm şahalarynyň bejermek üçin çybyk pudanyma çenli bilişleri haýrana goýupdy.

Megerem, meýlisiň kethudasy bolsa gerek, olaryň arasyndan biri:

– Öser ekä saçak ýazyň! – diýip gygyrды.

Döwre gurap oturanlaryň biri oňa garşy çykды:

– Ilki şady-horramlyk edeliň. Ondan soň hemmämiz bile saçak başyna geçeris. – Soňra ol eýmenç ýüzüni maňa tarap öwürdi: – Siziňem gulagyňyz poslap gidendir. Ilki saz diňlälimi?

Içegelerim eljuk diýip dursa-da, myhman sypaýyçylygyny elden bermän, onuň bilen razylaşmaktan başga alajym ýokdy.

Sazandalar saz gurallaryny eline aldylar. Olardan tanbur, dutar, keman, rubap, çeň, naý, dep ýaly saz gurallaryny öň bilýänem bolsam, heniz bilmeýän saz gurallarym bardy.

Saz ýaňlandy. Çalynýan dürli-dürli sazlar jadyly ýalydy... Men ýere siňip baryan ýaly süllümbaý bolup ezilmäge, bimar bolmaga, başymy nirä urjagymy bilmän içimi çekmäge başladym. Sazandalar sazyny kem-kemden batlandyryp ugradylar. Ahyrynda durup bilmedim, horkuldap aglamaga başladym. Näme üçin aglaýandygymy özümem bilemokdym. Hernä, meşk gutaraýdy. Gutarsa-da gutardy welin, menem özi bilen bile gutardy. Iki daşyň arasynda galyp mynjyran ýalydym. Göwrämde ysgyn-deramat galmady. Ýalpa gözümi açdym. Meýlisdäkileriň ählisi meniň düşen halyma gülýärdiler. Men öz bolşumdan utanyp ýere giräýjek boldum.

Sazandalar ikinji meşki çalmaga taýýarlanýardy. Ýöne men ilkinji çalynan meşki diňläp perişan bolupdym. Ýüregim gürs-gürs urup, kükregimi ýaraýjak bolýardy. Megerem, başky çalynan meşki ikilenç diňlesem, ajalym gelmänkä gatap galaýjak, ýr bilen ýegsan bolaýjak ýalydym.

Ikinji meşk başlady. Meşk başlap-başlamanka endamyma suw inip ugrady. Özüme näme bolýanyyny bilmesemem, birhili keýp alyp başladym. Meşk şadyýan saz ekeni. Bu saza başga näme at berilýänini men-ä bilebilmedim.

Şol wagt orta on baş-on alty ýaşlaryndaky bir gyz çykdy. Zülpleri towlam-towlam, ýüz-gözi nurana we diýseň özüne çekijidi. Egninde ýaşyl pombarhatdan tikilen etekli köýnegi bardy. Birküç ädim ätläp orta çykan ýaş gyzyň aýagyndan jaň sesleri gelýärdi. Ol gyz saza goşup tans etmäge başlady.

Meşk dowam etdigiçe, göýä mukamyň şemaly gyzy pyrlap-pyrlap goýberýän ýalydy. Jahana bagtyýarlyk, ruhubelentlik ýagýardy. Hamala ýer silkinip, ölüler direlip, daglar-daşlar gülüşip, ýyldyzlar uçuşyp, baglaryň şahalary yranyşyp duran ýalydy. Ahyrynda bagtyýarlykdan ýaňa içim içime sygmady. Özümem bilmeýän näbelli bir güýç meni ýerimden galdyrdy. Gyzyň ýanyna baryp, menem tans etmäge başladym.

Ejem bilen daýzam özlerini saklap bilmän gülmäge başladylar.

Meniň göz öňüme bolsa kakamyň tans oýnap durşy geldi. Kakam sözüne dowam etdi:

– Şeýdip men tans oýnamaga başladym. Men tansy gyz bilen oýnamaga çalyşdym. Gyz meniň bilen bir salym tans oýnansoň bir gyra çekildi. Men bolsa tansa dowam etdim. Tans oýnamagy bes etmelidirem öýdemokdym. Oturanlaram el çarpyşyp, meniň üstümden gülyän ýaly agyzlaryny-burunlaryny eýläk-beýläk бүкйәрдiler. Ýöne men olara barsyňyzam diýmän, tans etmegimi dowam etdim...

Birden bir gaty zada maňlaýym urlup, ýere ýykyldym. Ýerimden turup tansymy dowam etdirdim. Soňra ýene erbet ýykylypdyryn. Esli wagt geçensoň ýerimden turdum. Gözümi giňden açyp töweregime seretdim....

Ortada ynsdan-jynsdan, aýdymdan-sazdan nam-nyşan ýokdy... Tümgaraňkylyk. Bir suwly arnanyň içinde ýatan ekenim...

* * *

Men bu wakany mugallymyma gürrüň berenimde, ol hezil edip güldi:

– Aň kereplemesi... Gury ham-hyýallyk!

Men mugallyma sorag berdim:

– Hakykatdanam aň kereplemesimi? Aň kereplemesi adamyň başyna nähili ýagdaýda gelýär?

Ol maňa:

– Öňümizdäki anna günü çagalara bu barada aýdyp bererin. Aň kereplemesini bilesiň gelýäni çyn bolsa, senem şonda gelgin – diýip, jogap berdi.

Men indiki anna günü mekdebe gidip mugallymyzdan adamda kereplemäniň nähili ýüze çykyşyny öwrenmekçi. Eger wagt tapsaňyz, şol gün sizem geläýiň.

Abdylly KADYRY,
özbek ýazyjysy.

Terjime eden: Has TÜRKMEN. Mistika we fantastika